

Stavovi odgojitelja prema kineziološkim aktivnostima djece u ranoj dobi

Drinovac, Roberta

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:902634>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**ROBERTA DRINOVAC
DIPLOMSKI RAD**

**STAVOVI ODGAJATELJA PREMA
KINEZIOLOŠKIM AKTIVNOTIMA DJECE
U RANOJ DOBI**

Zagreb, rujan 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKE STUDIJE
(Zagreb)

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Roberta Drinovac

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: Stavovi odgajatelja prema kineziološkim
aktivnostima djece u ranoj dobi**

MENTOR: Izv.prof.dr.sc. Vatroslav Horvat

SUMENTOR: Doc.dr.sc. Marijana Hraski

Zagreb, rujan 2020.

Zahvaljujem svojom mentoru Izv.prof.dr.sc. Vatroslavu Horvatu što je prihvatio biti moj mentor i sumentorici Doc.dr.sc. Marijani Hraski na vremenu, znanju i strpljenu tijekom izrade ovog diplomskog rada. Zahvaljujem svojim kolegicama koje su mi dale svu moguću podršku i pomoć tijekom istraživanja za ovaj rad (D.H., E.H., te A.J.). Posebno hvala mojoj obitelji koja mi je bila podrška u svakom trenutku, što emocionalna, što konkretna u bilo koje doba dana i noći. Veliko hvala mojoj sestri koja mi je uvijek govorila da je to mogu te kada bi zapela, ona bi uvijek uskočila u pomoć. Također, zahvaljujem svojim prijateljima na strpljenju i što od samog početka vjeruju u mene (M.L.).

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA.....	4
3. CILJ I HIPOTEZE	6
4. METODE RADA.....	6
4.1 Uzorak ispitanika.....	6
4.2 Uzorak varijabli	6
4.3 Metode za obradu podataka	9
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	10
6. RASPRAVA	33
7. ZAKLJUČAK.....	34
8. LITERATURA.....	37

SAŽETAK

Cilj ovog istraživanja je bio ispitati stavove odgajatelja o tjelesnom vježbanju djece, gdje provode kineziološke aktivnosti s djecom te kako te aktivnosti utječu na djecu u ranoj dobi. Za potrebe ovog istraživanja kreiran je on-line anonimni upitnik koji se sastoji od 20 pitanja. Sudjelovalo je 38 ispitanika od kojih je 100 posto žena.

Rezultati su pokazali pozitivan stav prema poticanju djece na tjelesne aktivnosti te se slažu da utječu na zdravlje djece. Također, rezultati pokazuju da odgajatelji smatraju kako roditelji trebaju što više svoju djecu poticati na tjelesne aktivnosti te se što više kretati.

Nakon pregleda rezultata istraživanja, ispitanici se slažu o važnosti kinezioloških aktivnosti i da bi ih često trebalo provoditi s djecom te smatraju kako one zaista utječu na razvoj djeteta. Također, većina ispitanika se složila kako u dječjim vrtićima nemaju dovoljno sprava i rekvizita za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti.

KLJUČNE RIJEČI: tjelesno vježbanje, kineziološke aktivnosti, djeca, stavovi odgajatelja

SUMMARY

The objective of the research was to examine the attitudes of kindergarten teachers on physical exercise for children, where kinesiology activities are performed and how these activities affect children at an early age. For the purposes of this research a 20-question anonymous on-line questionnaire was prepared. 38 participants took part, 100 % of them women.

The results show a positive attitude towards encouraging children to be physically active. Participants agree that such activities do have an effect on children's health. The results further show that kindergarten teachers believe parents should encourage physical activity and movement in their children as much as possible.

Reviewing research results has shown that the participants agree on the importance of physical activity and that children should be physically active as much as possible, as well as that physical activity does affect children's development. Most participants also agree that kindergartens lack sufficient equipment for high-quality physical education.

KEY WORDS: physical exercise, kinesiology activities, children, kindergarten teacher attitudes

1. UVOD

Kineziologija znači nauka o kretanju to jest, nauka koja proučava zakonitosti upravljanja procesom vježbanja i posljedice djelovanja tih procesa na ljudski organizam, što naravno unapređuje zdravlje. Kineziologiju zanima svaki onaj usmjereni proces vježbanja koji ima za cilj unapređenje zdravlja, optimalan razvoj ljudskih osobina, sposobnosti i motoričkih znanja te njihovo što duže zadržavanje na što višoj razini, sprečavanje preranog pada pojedinih antropoloških karakteristika i motoričkih znanja, maksimalan razvoj osobina, sposobnosti i motoričkih znanja u natjecateljski usmjerenim kineziološkim aktivnostima. (Mraković, 1997).

Tjelesne aktivnosti su temeljne aktivnosti u razvoju djeteta i prva karika u općem sustavu poticanja rasta i razvoja te su ključne u ranoj dobi. Dijete rane dobi kreće se veći dio dana, što mu je potrebno za rast i razvoj. U toj dobi razvija se koštano-vezivni i živčano-mišićni sustav. Snažno rastu i razvijaju se veliki mišići. U tim godinama, dijete nauči hodati, trčati, skakati, penjati se i sl.. Kretanje mnogo utječe na pojačan rad organa za disanje, što povećava izmjenu tvari. Pokreti pridonose i razvoju središnjeg živčanog sustava. Briga za zdravlje djece i njihov normalan tjelesni razvoj je važna zadaća odgoja djeteta rane dobi. Veoma je važno pravodobno uključiti zadovoljavajući tjelesni odgoj. Prirodne potrebe djeteta za kretanjem treba zadovoljiti, ali i njima rukovoditi. Tjelesno vježbanje je psihomotorički proces kojim se ostvaruju zadaci tjelesne i zdravstvene kulture organiziranim ponavljanjem vježbi (Findak, 1995).

Tjelesni odgoj predškolskog djeteta treba u dječjem organizmu razvijati sposobnost da se obrani od štetnih vanjskih utjecaja. Za to su potrebni pravilna prehrana, pravilan raspored vremena i osigurani higijenski uvjeti i navike. Mladom organizmu, potrebna su i aktivna sredstva tjelesne kulture odnosno dječji organizam treba jačati prirodnim čimbenicima kao što su sunce, zrak, voda i tjelovježba koja se u predškolskoj dobi izvodi u obliku pokretnih igara, sat tjelesnog vježbanja, jutarnja gimnastika, šetnje. Danas se tjelesni odgoj djeteta treba provoditi na znanstvenoj osnovi. Dobrim poznavanjem građe i rada pojedinih organa djeteta i proučavanjem specifičnih osobina njegove psihe odgojitelji će moći primijeniti valjane metode te unaprijediti tjelesni odgoj djece predškolske dobi. Da bi rad na tjelesnom razvoju djeteta bio koristan, potrebno je odabrati najprikladnije vježbe koje se odabiru prema:

1. psihofizičkom razvoju djece

2. prema karakteristikama grupe
3. prema spremnosti grupe i prema stanju dječjeg zdravlja.

Tjelesno vježbanje svestrano razvija dijete, ali samo onda ako su svi njegovi sastavni dijelovi ravnomjerno zastupani, a to su: vježbe s pomoću kojih se razvija discipliniranost i organizirano kretanje kolektiva, vježbe koje jačaju velike mišićne skupine, vježbe kojima se razvijaju prirodni oblici kretanja. Ciljevi i zadaće su više ili manje određeni čimbenicima kao što su:

1. razvojne karakteristike djece predškolske dobi
2. autentičnim potrebama djece
3. zahtjevima koji prate život djece u suvremenom društvu (Findak, 1995).

Zdrava, okretna, spretna i vješta djeca mogu lakše „nositi“ sve nedaće i teškoće života te mogu lakše obavljati svoje radne i društvene zadaće. Prema Findaku (1995) rast i razvoj djece predškolske dobi ne odvija se jednakomjerno, a razlike u rastu i razvoju prisutne su između svakog pojedinog djeteta.

Zadaci tjelesnog vježbanja temelje se na mogućnosti poticanja tjelesnog rasta i razvoja psihomotoričkog sustava i opće funkcionalne sposobnosti organizma. Ovaj zadatak se ostvaruje osmišljenim sistemom vježbi, igara, stvaranje navika za zdrav život ispravnim držanjem tijela. Dijete stječe spoznaju o općem tjelesnom stanju i stvara naviku bavljenja tjelesnim aktivnostima. Ukoliko osobine i sposobnosti nisu razvijene do poželjne razine, zdravlje je narušeno utoliko više što je veća odsutnost potrebnog kretanja. Zdravlje se ne može dugo zadržati ako se prestane kretati. Smanjenje tjelesne aktivnosti kod djece uzrokuje razne bolesti, a najizraženije su: prekomjerna težina, hipokinezija i arterioskleroza (Prskalo, 2001.).

Tjelesne aktivnosti djece u dječjem vrtiću možemo podijeliti na:

1. vježbanje u dvorani
2. vježbanje u sobi dnevnog boravka
3. vježbanje na otvorenom prostoru.

Uloga odgojitelja u poticanju tjelesnog razvoja djeteta jest da osigura povećanje djetetove sposobnosti da svrsishodno koristi svoje tijelo kako bi ostvarilo niz različitih zadataka. Veliki dio djetinjstva posvećen je ovom procesu savladavanja vještina putem niza vježbi motoričkih aktivnosti. Kada govorimo o boravku na otvorenom možemo reći da je vrijeme najvažniji čimbenik, jer djeci pruža iskustvo različitih godišnjih doba. Na otvoreno možemo izlaziti u gotovo svim vremenskim uvjetima osim kada je magla, jak vjetar i jake padaline. Boravak na otvorenom prostoru i svježem zraku ima pozitivan utjecaj na cjelokupan psihofizički razvoj djeteta. To je jedan od važnijih čimbenika u jačanju dječjeg imuniteta i sprječavanju širenja infekcije.

Mnogi autori ističu kako tjelesnim vježbanjem zadovoljavamo djetetovu potrebu za igrom i kretanjem, ali i učimo djecu upornosti, sportskom ponašanju, stvaramo poželjne navike (Pejčić, 2006). Naime, igra je osnovna i najvažnija potreba svakog djeteta jer ono sve što čini te način na koji doživljava stvari oko sebe, sve je povezano s dječjom igrom. Kroz igru, svako dijete se povezuje sa samim sobom, sa svojim vršnjacima kao i s odraslim ljudima. Dječja igra također utječe na fizičko tijelo djeteta te na njegovo psihičko i emocionalno stanje. Nadalje, u puno situacija dijete radije bira igru nego osnovne potrebe kao što su hrana, odmor ili odlazak na toalet.

2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

Badrić i Prskalo (2010) u radu *Participiranje tjelesne aktivnosti u slobodnom vremenu djece i mladih* istraživali su koliko zapravo slobodnog vremena imaju djeca i mladi. Također, istraživali su na koji način provode svoje slobodno vrijeme te bave li se uopće tjelesnim aktivnostima. Nadalje, zanimalo ih je postoji li razlika u bavljenju tjelesnim aktivnostima između dječaka i djevojčica.

Naime, zaključak koji su ustvrdili jest da djeca i mladi svoje slobodno vrijeme najčešće provode ispred ekrana svojih televizora ili kompjutera, slušanjem muzike, igranjem igrica ili bavljenjem nekim sportom (dječaci igraju nogomet ili se voze biciklom, dok djevojčice hodaju ili se bave plivanjem).

Nadalje, autori nailaze na još jedan problem koji se odnosi na suvremeni način života u kojem najčešće vlada prezaposlenost roditelja te užurbani način života. Roditelji su previše usmjereni na profesionalne dužnosti te samim time zanemaruju svoju djecu. Roditelji svojoj djeci u ruke daju različite tehnologije (npr. Mobitel, tablet i slično), a zaboravljaju i zanemaruju na djetetove potrebe. Držim da takav odnos roditelja prema djeci narušava zdrav način života te bi trebali što više vremena provoditi s djecom u prirodi u zajedničkim aktivnostima.

Berčić i Đonlić (2009) također kažu kako je nedovoljno kretanje ljudi zapravo današnja stvarnost. Tjelesna aktivnost ima nezamjenjivu vrijednost jer je najbolji način za održavanje zdravlja.

Nadalje, prema analizi koju je provela Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) kaže kako šezdeset posto ljudi u svijetu nije dovoljno tjelesno aktivno. Također, utvrđeno je kako od nekretanja, kao čimbenika smrti, godišnje umre preko dva milijuna ljudi. U Hrvatskoj je situacija daleko složenija jer oko 83 posto ljudi nije dovoljno tjelesno aktivno (Berčić i Đonlić, 2009. prema Bartoluci i sur., 2008.)

Također, sve više ljudi je zaboravilo koje su zapravo prave vrijednosti života. Naime, ljudi su sve više usmjereni na stjecanje materijalnog, uživanje visokog ekonomskog statusa te o stjecanju što boljeg obrazovanja. Samim time, zapostavili su tjelesno vježbanje. Opravdavaju se tako da nemaju dovoljno vremena.

Tjelesna aktivnost reklamira pravilnu prehranu te nepušački stil života. Kako bi se riješio problem nekretanja, ljudi bi trebali promijeniti stav i navike kako bi se što bolje moglo utjecati

na zdravlje svakog pojedinca. Također, većina učenika, studenata i poslovnih ljudi imaju negativne stavove prema tjelesnom vježbanju kao i o sportu općenito. Autori kažu kako studenti, kao i poslovni ljudi na tjelesne aktivnosti gledaju kao frustrirajuće.

3. CILJ I HIPOTEZE

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati stavove odgajatelja o potrebama tjelesnog vježbanja, gdje provode kineziološke aktivnosti s djecom te kako aktivnosti utječu na djecu u ranoj dobi. Također, ispitani su stavovi odgajatelja o utjecaju veličina grupa kao i o učestalosti provođenja kinezioloških aktivnosti.

S obzirom na navedeni cilj, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Odgajatelji smatraju da tjelesne aktivnosti pozitivno utječu na zdravlje i razvoj djece.

H2: Odgajatelji potiču djecu u ranoj dobi na tjelesne aktivnosti.

4. METODE RADA

4.1 Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika čini je 38 odgajatelja. Ispitanici su bile odgajateljice koje rade u dječjim vrtićima u gradu Zagrebu. Dob odgajateljica je od 23 do 25 godina.

4.2 Uzorak varijabli

Uz pomoć programa „Google obrasci“ kreiran je on-line anonimni upitnik te poslan odgajateljicama putem e-mail pošte. Istraživanje je započeto početkom rujna te završeno sredinom istoga 2020. godine.

Istraživanje je obuhvatilo stavove odgajatelja o važnosti provođenja kinezioloških aktivnosti, o potrebama provođenja kinezioloških aktivnosti. Gdje, na koji način i koliko često ih provode s djecom te o utjecaju veličina grupa na kvalitetu provođenja kinezioloških aktivnosti.

Anketni upitnik se sastojao od 20 pitanja gdje su se pitali stavovi odgajatelja o važnosti bavljenja i provođenja kinezioloških aktivnosti s djecom u ranoj dobi, o utjecaju provođenja kinezioloških aktivnosti na cjelokupni razvoj djeteta kao i o opremi koja je potrebna za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti.

U upitniku je korištena Likertova petostupanjska skala gdje je ponuđeno pet kategorija.

- 1 – apsolutno se ne slažem
- 2 – ne slažem se
- 3 – niti se slažem, niti se ne slažem
- 4 – slažem se
- 5 – apsolutno se ne slažem

Nadalje, na par pitanja ponuđena je četverostupanjska skala gdje je ponuđeno četiri kategorije.

- 1 – nikada
- 2 – ponekad
- 3 – često
- 4 – vrlo često

PITANJA:

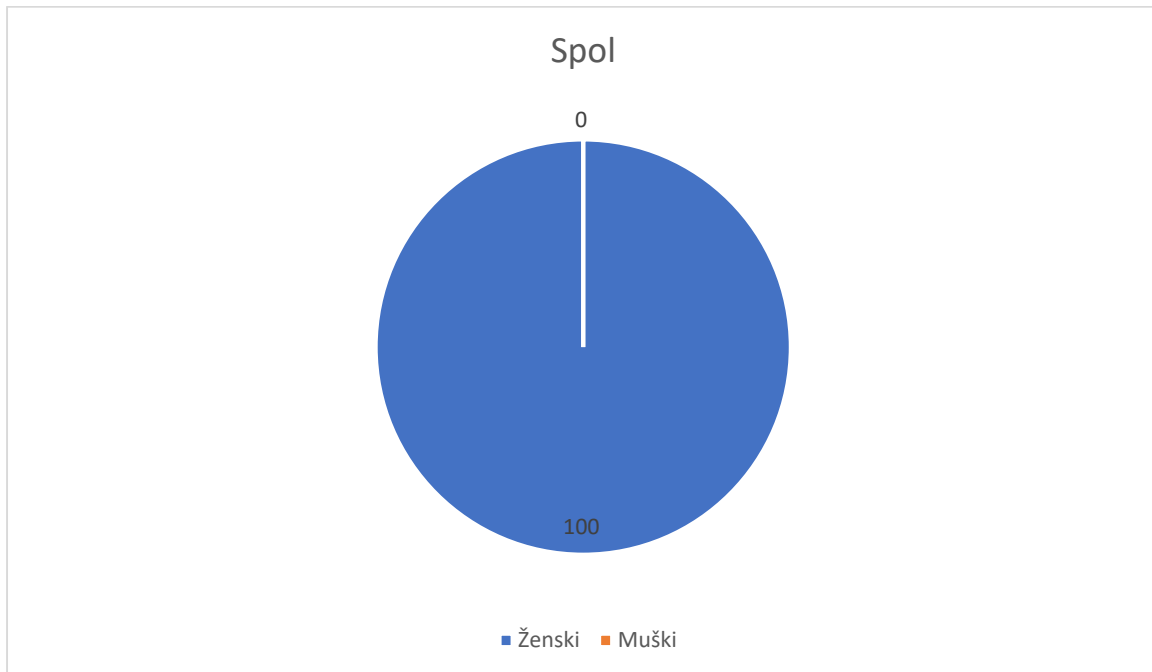
1. Slažete li se da je dvorana adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti?
2. Slažete li se da je dvorište vrtića adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti?
3. Koliko često idete u prirodu s djecom?
4. Slažete li se da imate dovoljno rekvizita za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti?
5. Slažete se da imate dovoljno sprava za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti?
6. Slažete li se da Vi, kao odgajatelj, trebate provoditi kineziološke aktivnosti s djecom?
7. Slažete li se da ste dovoljno educirani za provođenje tjelesnih aktivnosti?
8. Koliko često provodite tjelesne aktivnosti s djecom?
9. Slažete li se da je provođenje kinezioloških aktivnosti korisno za djecu?
10. Koliko često bi trebalo provoditi kineziološke aktivnosti?
11. Slažete li da se da kineziološke aktivnosti dobro utječu na djecu s posebnim potrebama?
12. Slažete li da se je bitno uključiti igru u provođenje kinezioloških aktivnosti?
13. Ukoliko se slažete s prethodnim pitanjem, koliko često uključujete igru u provođenje kinezioloških aktivnosti?
14. Slažete li se da veličina grupe utječe na kvalitetu sata?
15. Slažete li se da kineziološke aktivnosti utječu na zdravlje djece?
16. Slažete li se da provođenje kinezioloških aktivnosti utječe na prevenciju pretilosti kod djece u ranoj dobi?
17. Slažete li se da kineziološke aktivnosti utječu na samopouzdanje kod djece?
18. Slažete li se da satovi kinezioloških aktivnosti potiču djecu na zanimanje za sport?
19. Slažete li se da je igra na otvorenom dovoljna zamjena za sat tjelesnog odgoja?
20. Slažete li se da je djecu potrebno uključivati u aktivnosti koje uključuju kretanje (igre na otvorenom, šetnja, odlazak u šumu...)

4.3 Metode za obradu podataka

Obrada podataka napravljena je u programu Google Forms. Također, izračunati su postoci odgovora za svako pitanje u anonimnoj anketi. Svi rezultati prikazani su u grafikonima.

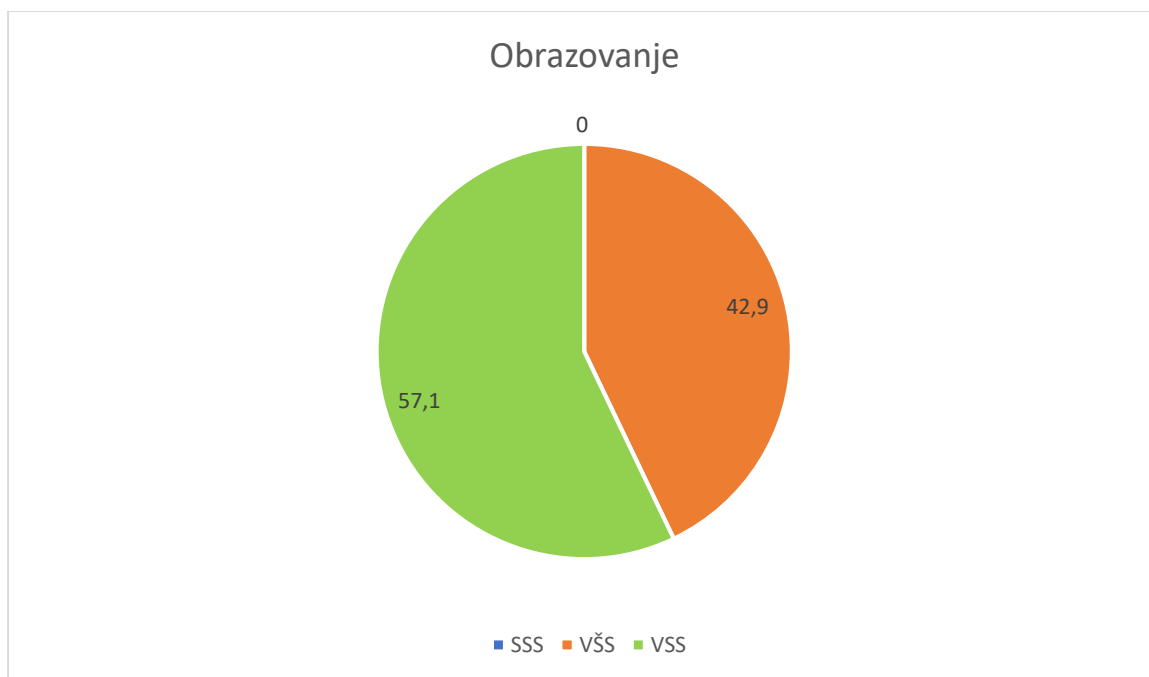
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Na samom početku ankete, dobiveni su općeniti rezultati o ispitanicima, kao što su spol i obrazovanje. Svi ispitanici su diplomirani odgajatelji koji imaju između 23 i 25 godina.

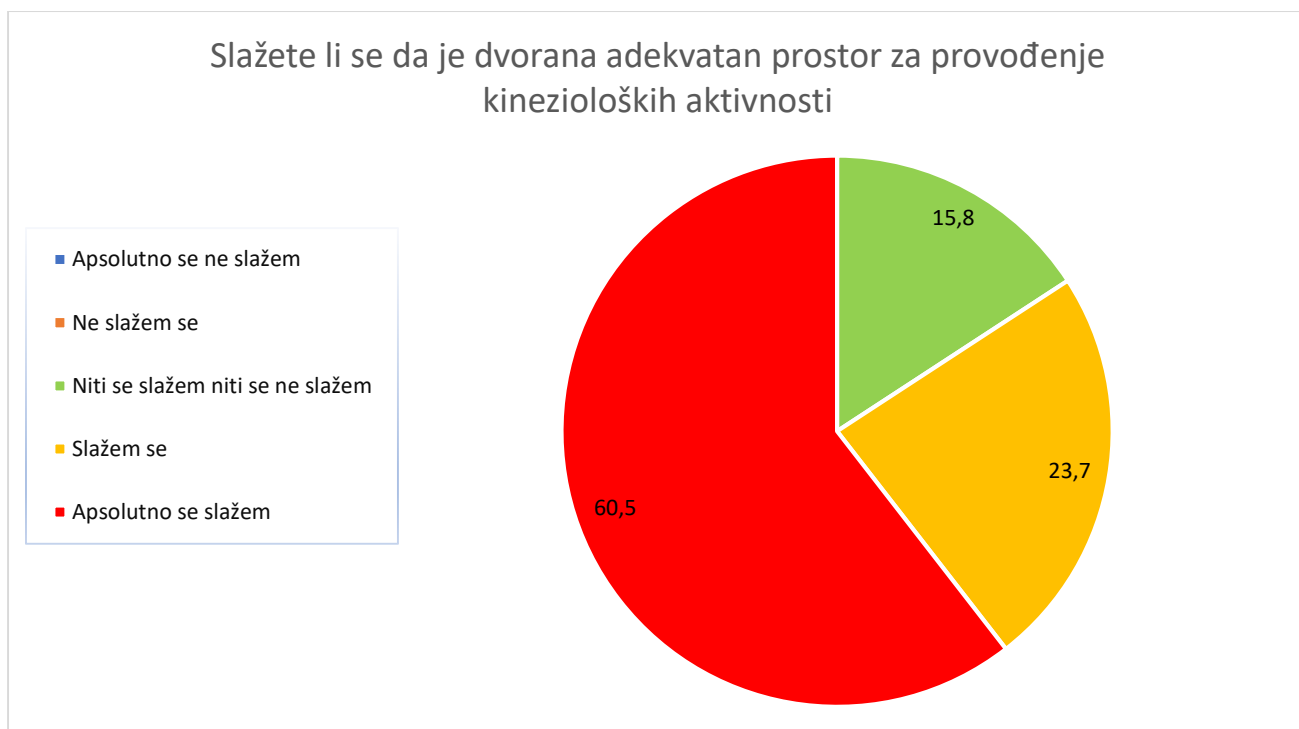
Graf 1. ispitanici po spolu

U ovom istraživanju je sudjelovalo 38 ispitanika od kojih je 100% ženskih osoba (Graf 1.)

Graf 2. Podjela ispitanika po stupnju obrazovanja

Najviše ispitanika ima višu stručnu spremu – 57%, dok njih 42% ima visoku stručnu spremu (Graf 2.)

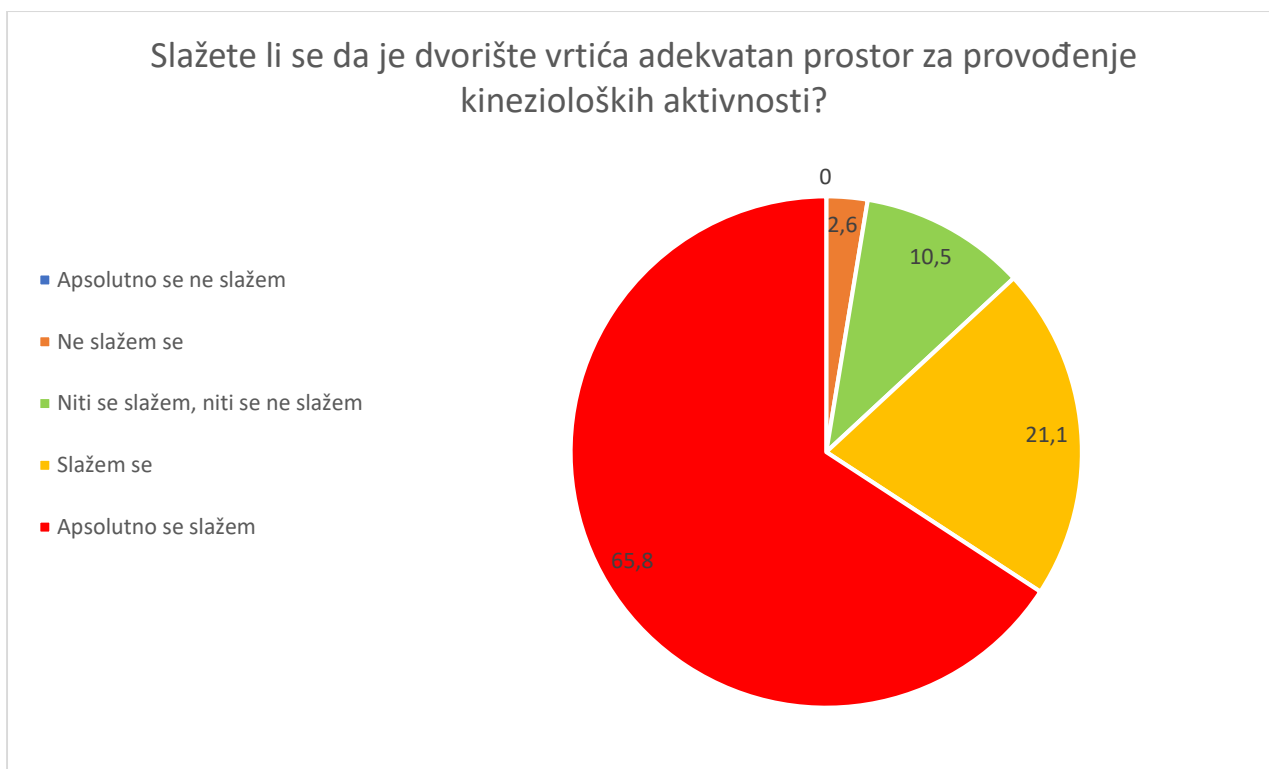
Graf 3. Dvorana kao adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti

Najčešći problemi na koje nailaze odgajatelji u dječjim vrtićima jest realizacija tjelesne i zdravstvene kulture. Točnije, radi se o manjku adekvatnog prostora u smislu sportskih dvorana te samim time odgajatelji gube motivaciju za provođenje tjelesnih aktivnosti s djecom.

Mnogo vrtića nema dvoranu za provođenje kinezioloških aktivnosti, što smatram da je veliki minus u Hrvatskoj. Držim da svaki dječji vrtić treba imati dvorane kako bi odgajatelji mogli vježbati s djecom. Također, na temelju grafa se vidi kako se većina odgajatelja slaže da su dvorane adekvatan prostor za provođenje tjelesnih aktivnosti s djecom.

Naime, 60,5 posto odgajatelja se apsolutno slaže kako je dvorana adekvatan prostor za provođenje tjelesnih aktivnosti s djecom, njih 23,7 posto se slaže dok se 15,8 posto niti slaže niti se ne slaže. Niti jedan odgajatelj ne smatra da dvorana nije adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti, što iznosi da 0 posto odgajatelja je odgovorilo da se apsolutno ne slažu te također, 0 posto odgajatelja se ne slaže (Graf 3.)

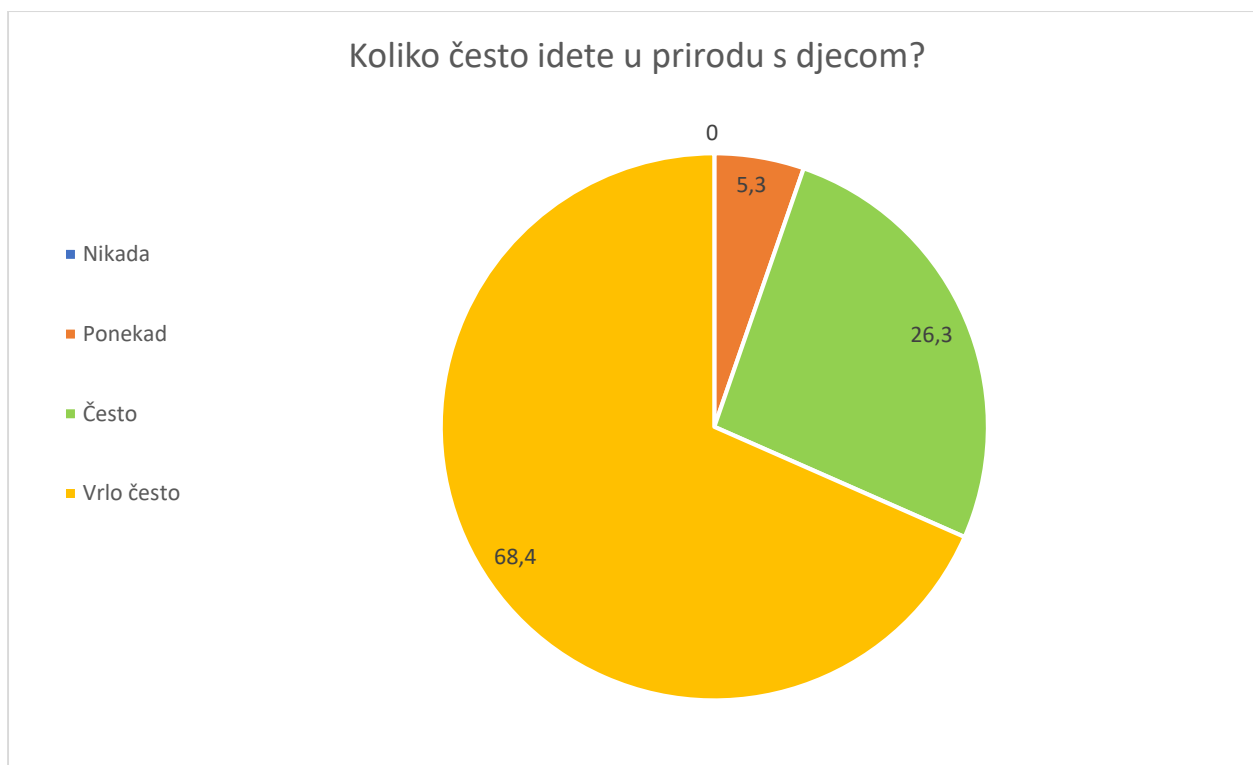
Kako bi se riješio problem manjka provođenja tjelesnih aktivnosti, trebalo bi napraviti sportske dvorane u svaki dječji vrtić ili bilo kakav drugi prikladan prostor koji će zadovoljavati sve uvijete koje određeni prostor mora ispunjavati kako bi se mogli održavati kvalitetni satovi kineziološke kulture.

Graf 4. Dvorište vrtića kao adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti?

Prostori za provođenje kinezioloških aktivnosti bi trebali biti odvojeni od prostora gdje djeca uče, obavljaju svakodnevne zadaće te će samim time djeca uvidjeti važnost provođenja tjelesnih aktivnosti i bavljenja sportom kao važan segment njihovog rasta, razvijanja te odrastanja.

Velika većina odgajatelja točnije 65,8 posto njih se apsolutno slaže da je i dvorište vrtića adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom. 21,1 posto odgajatelja se slaže te smatraju da jednako kvalitetno mogu provesti tjelesne aktivnosti s djecom vani to jest u dvorištu dječjeg vrtića. Njih 10,5 posto se niti slaže niti se ne slaže. Nadalje, 2,6 posto odgajatelja se ne slaže da je dvorište vrtića adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti te 0 posto ispitanika se apsolutno ne slaže (Graf 4.)

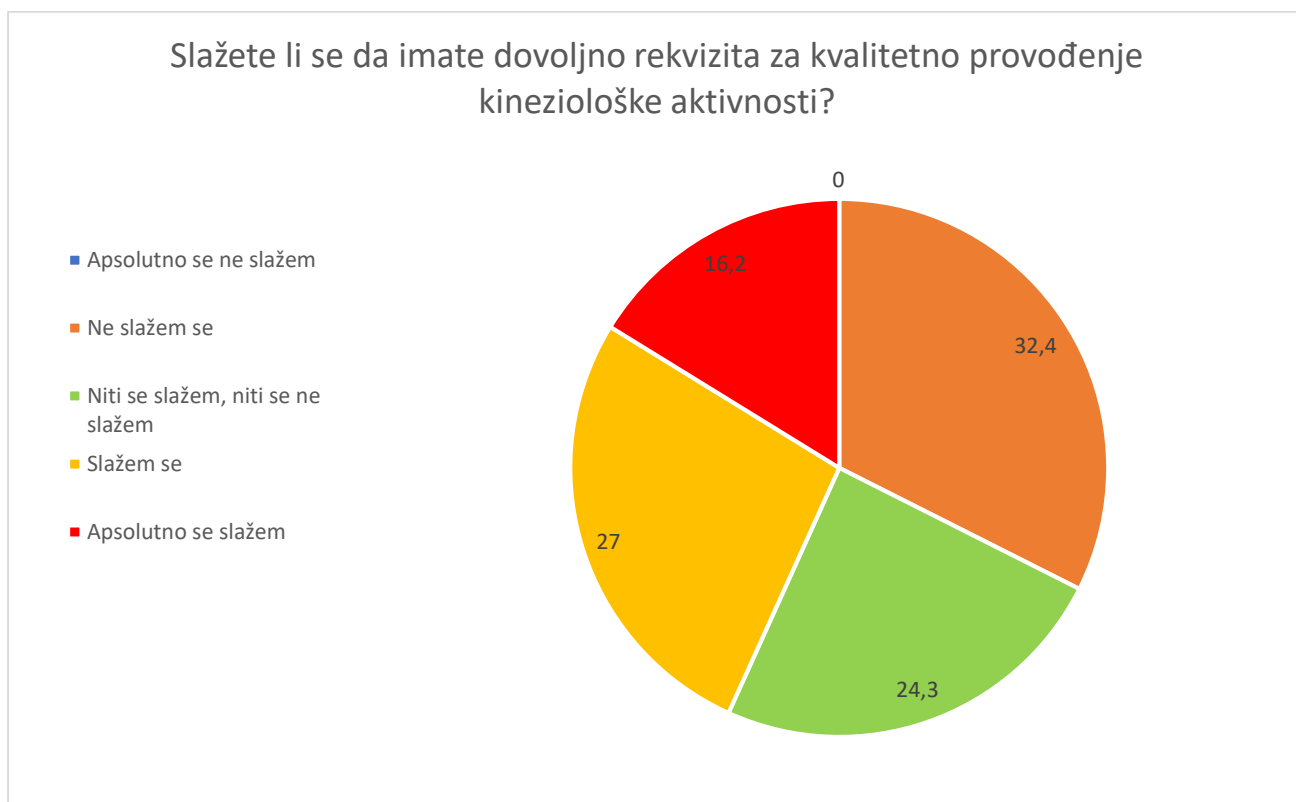

Graf 5. Provođenje vremena u prirodi s djecom

Za djecu je iznimno važan boravak u prirodi, kao i upoznavanje licem u lice s prirodom, što je moguće ostvariti kroz organizaciju jednodnevnih izleta ili višednevnih zimovanja i ljetovanja pri kojima je naglasak na djetetovoj povezanosti s prirodom (Findak, 1995). također, iz tog razloga djeca u vrtiću idu u Grad Mladih na pet dana sa svojim odgajateljicama kako bi se zbližili s prirodom i naučili važnost provođenja vremena u prirodi.

68,4 posto odgajatelja vrlo često ide u prirodu s djecom i držim da je to što rade odlično za djecu. 26,3 posto ispitanika je odgovorilo da često idu u prirodu s djecom, a njih 5,3 ide tek ponekad. Vrlo dobro je što 0 posto ispitanika nikada ne ide s djecom u prirodu (Graf 5.).

Također, za djecu je to odlična tjelovježba jer u zadnje vrijeme velika većina djece svoje vrijeme provode gledajući u ekrane, a sve manje imaju želju i potrebu ići van i igrati se s ostalom djecom. Naravno, trebalo bi spomenuti i dobrobit za fizičko i emocionalno zdravlje. Naime, boravak u prirodi smanjuje depresiju, produžuje životni vijek

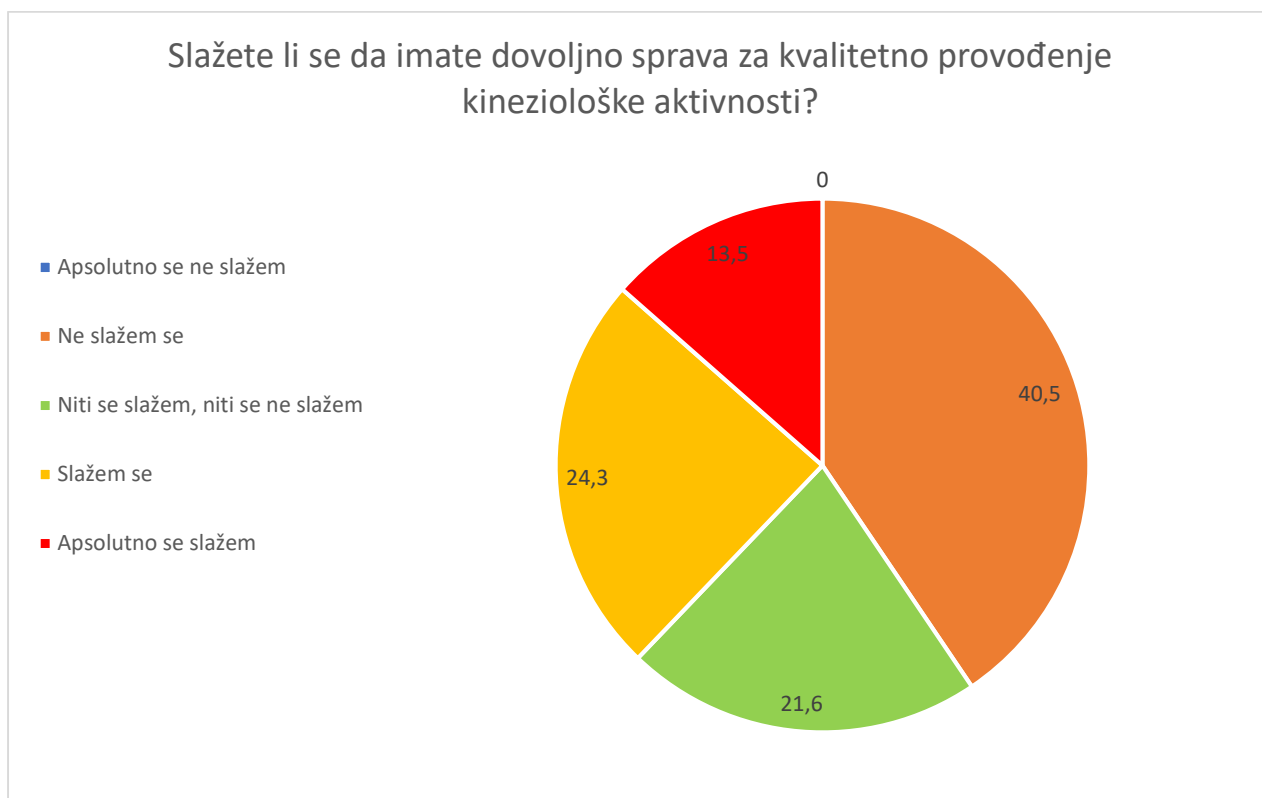

Graf 6. Količina rekvizita za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti

Kako bi se osmislio, definirao i izradio izvedbeni plan programa kineziološke kulture, prvotno je nužno konkretizirati cilj izvođenja programa koji uvelike (ako ne i najviše) ovisi o revidiranju materijalnih uvjeta u pojedinoj nastavnoj ustanovi (Mrgan, 2003). Zbog manjka rekvizita odgajatelji često gube interes za provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom. Samim time satovi tjelesne i zdravstvene kulture u vrtićima su svedeni na minimum.

Iz grafa 6. vidljivo je kako se najmanji postotak, točnije 16,2 posto odgajatelja apsolutno slaže to jest da su apsolutno zadovoljni s količinom rekvizita koje imaju u vrtiću. 27 posto ispitanika se slaže da imaju dovoljno rekvizita kako bi kvalitetno mogli provoditi tjelesne aktivnosti s djecom. Zatim, 24,3 posto nisi se slaže niti se ne slaže, a najveći postotak to jest 32,4 posto odgajatelja se ne slaže da imaju dovoljno rekvizita. Također, 0 posto se apsolutno ne slaže što zaključujemo da svi imaju određeni broj rekvizita, ali nemaju svi dovoljno.

U praksi je vidljivo da samo provođenjem svih organizacijskih oblika rada moguće je zadovoljiti sve djetetove potrebe u svrhu razvijanja i odrastanja.

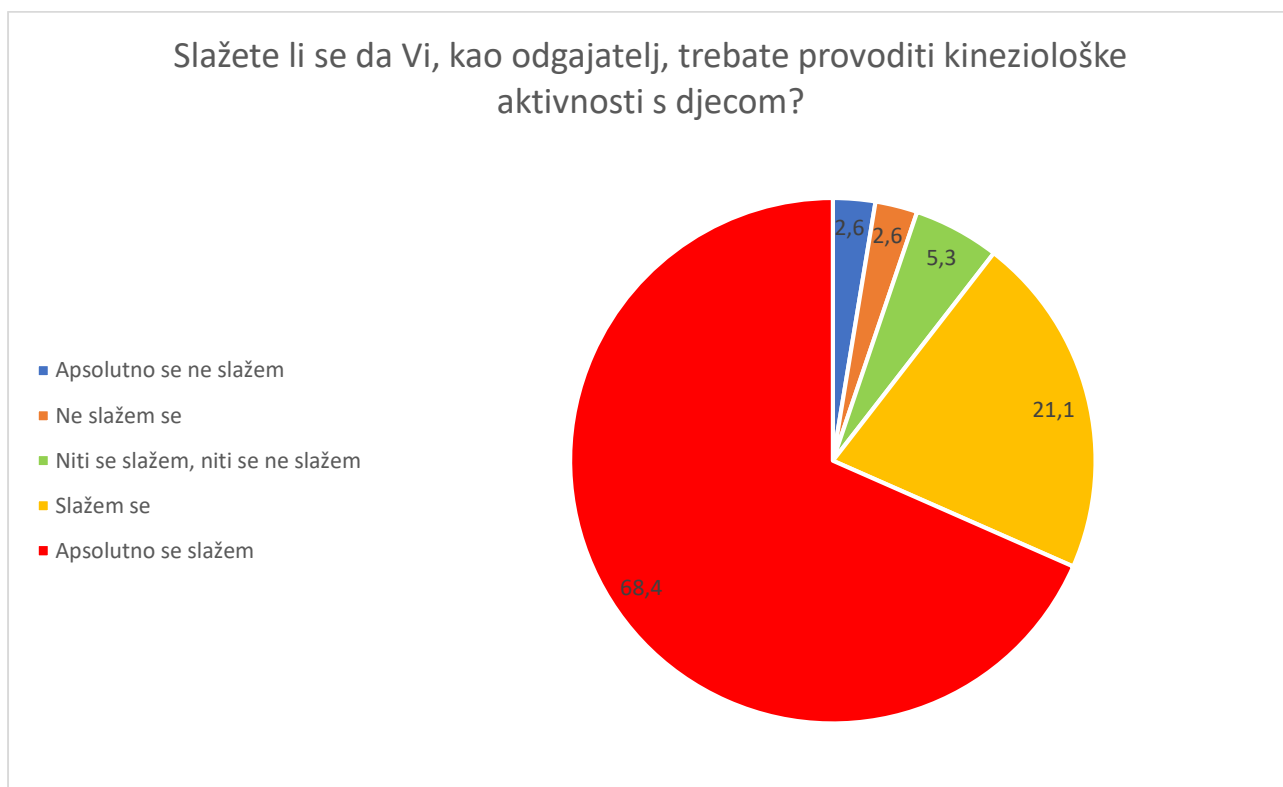
Graf 7. Količina sprava za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti

Sprave, kao i rekviziti su bitni za kvalitetno provođenje tjelesnih aktivnosti s djecom. Međutim, velika veličina dječjih vrtić ih nema dovoljno.

Važno je naglasiti da metodički organizacijski oblici rada nisu jedini čimbenici koji rezultiraju dobru organizaciju procesa vježbanja, veoma su značajni i ovise o cilju vježbanja, materijalnim uvjetima te vježbanje čine učinkovitijim (Prskalo i Sporiš, 2016).

Nadalje, samo 13,5 posto odgajateljica je zadovoljno s količinom sprava koje imaju u svojem vrtiću to jest apsolutno se slažu. 24,3 posto kaže da se slažu te da s tom količinom sprava koje imaju mogu kvalitetno provoditi tjelesne aktivnosti s djecom. 21,6 posto niti se slaže niti se ne slaže te niti jedna odgajateljica nije apsolutno nezadovoljna to jest 0 posto se apsolutno ne slaže (Graf 7.).

Motorička efikasnost sata ili drugog organizacijskog oblika rada ovisi o dobrom izboru i primjeni metodičkih organizacijskih oblika rada (Prskalo, 2004:75).

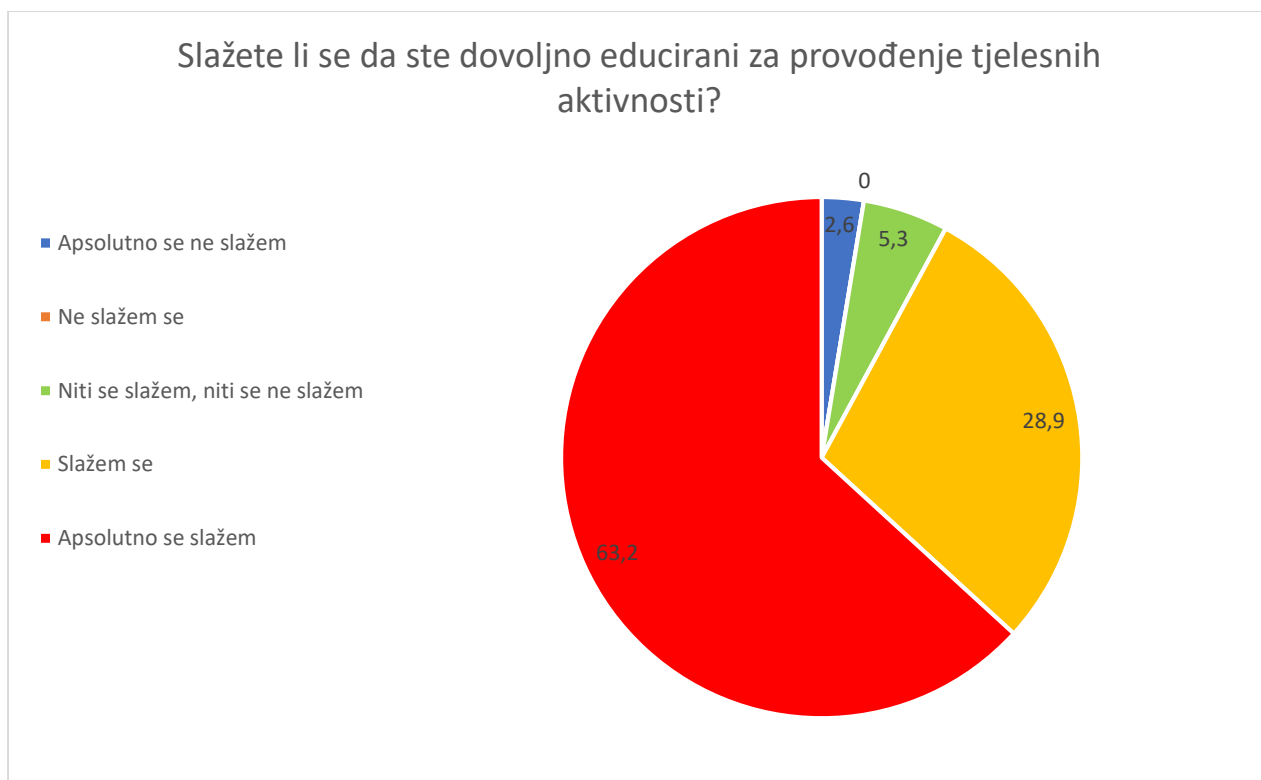

Graf 8. Provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom

Kako bi cjelokupni tjelovježbeni proces bio učinkovit, važno je poznavati morfološka obilježja, razvoj motorike, motoričke sposobnosti, funkcionalne sposobnosti, emotivna obilježja te obilježja govora (Neljak, 2009).

Temeljem toga, većina odgajatelja to jest 68,4 posto ispitanika se apsolutno slaže da bi odgajatelji trebali provoditi kineziološke aktivnosti s djecom to jest da su dovoljno kompetentni. Manji dio ispitanika, 21,1 posto se slaže te 5,3 posto niti se slaže niti se ne slaže. Podjednak broj ispitanika, točnije 2,6 posto se ne slažu i apsolutno se ne slaže već smatraju kako bi netko drugi trebao provoditi kineziološke aktivnosti s djecom (Graf 8.).

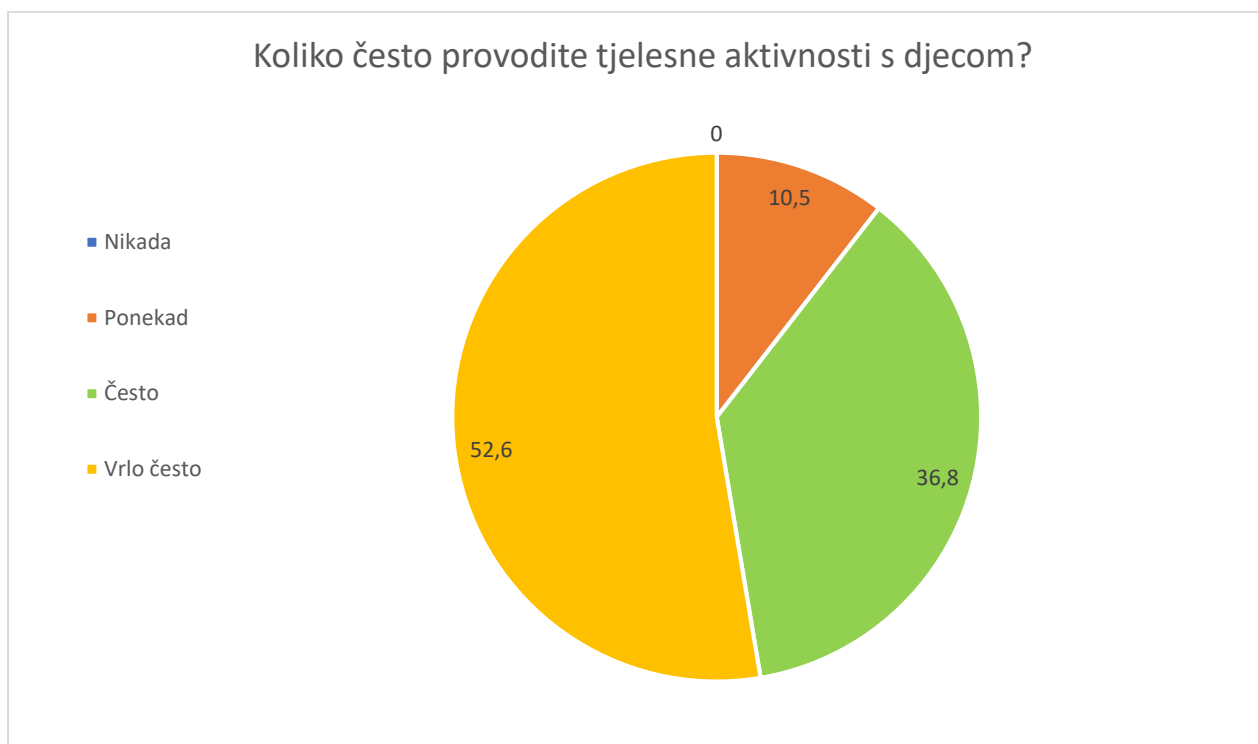
„Organizacija i provedba tjelesnog vježbanja djece predškolske dobi može biti jednostavna, složena i složenija“ (Neljak, 2009;67).

Graf 9. Provođenje tjelesnih aktivnosti

Odgajatelji na Učiteljskom fakultetu imaju metodike iz kineziološke kulture te odlaze u vrtiće kako bi naučili, uvježbali te na kraju provodili kineziološke aktivnosti s djecom.

63,2 posto ispitanika se apsolutno slaže da Učiteljski fakultet studente dovoljno dobro pripremi i nauči o kineziologiju te o provođenju kinezioloških aktivnosti s djecom u ranoj dobi. 28,9 posto smatra da su dovoljno kompetentni, dok 5,3 posto ispitanika niti se slaže niti se ne slaže. Niti jedan ispitanik to jest 0 posto se ne slaže, a 2,6 posto odgajatelja smatra da nisu dovoljno educirani ni kompetentni da bi samostalno i kvalitetno mogli provoditi kineziološke aktivnosti s djecom (Graf 9.).

Graf 10. učestalost tjelesnih aktivnosti s djecom

Redovitim vježbanjem razvija se veća struktura mozga, stvaraju se novi nervni putovi, razvijaju se biološke funkcije i priprema se za život (Baureis i Wagenmann, 2015).

Sat tjelesne i zdravstvene kulture se provodi tijekom redovitog programa rada u vrtiću. Njegovo trajanje razlikuje se za mlađu, srednju i stariju skupinu. Za mlađu traje do 25 min, za srednju 30 minuta i za stariju 35 minuta. Preporučuje se da se sat izvodi svaki dan, no najmanje tri puta tjedno u prijedpodnevnim satima.

52,6 posto odgajatelja vrlo često provodi tjelesne aktivnosti s djecom što je zaista odličan rezultat. 36,8 posto često provode, dok njih 10,5 tek ponekad. Vrlo je dobro što svi odgajatelji provode tjelesne aktivnosti s djecom što znači da 0 posto ispitanika nikada ne provode (Graf 10.).

Graf 11. Korisnost za djecu

U biološkom, psihološkom i socijalnom razvoju djeteta, iznimno važnu ulogu ima kretanje što je povezano s razvojem inteligencije djeteta. Naime, da bi se dijete moglo kretati, njegov složeni organizam treba imati tri zdrava dijela, a to su:

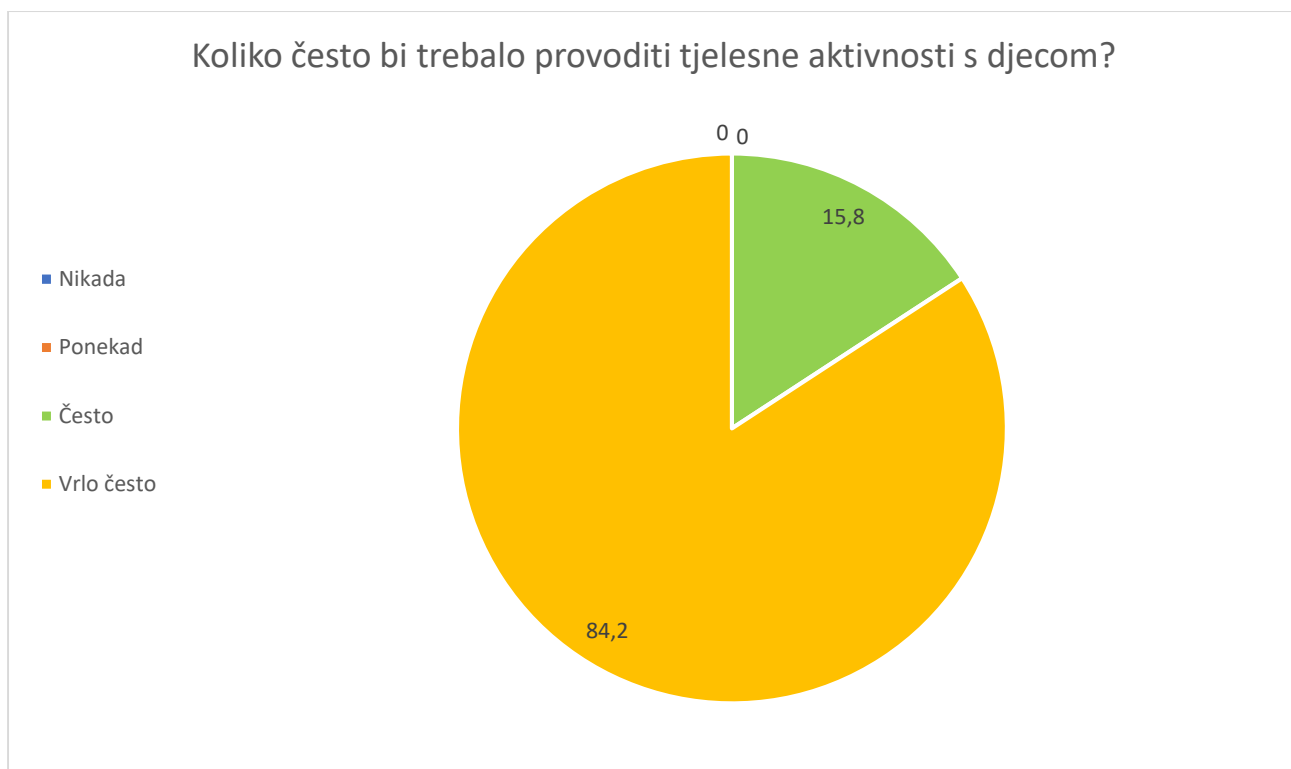
1. Mozak (središte)
2. Osjetila
3. Mišići

Nadalje, ti dijelovi samostalno nisu u stanju ostvariti funkciju kretanja.

Uzroci sve većeg broja pretjerano teških, pretilih ljudi, pa tako i djece, mnogobrojni su. Mogućnost izbora hrane i prehrambenih artikala je golema. Osim široke ponude, hrana se nudi na svakom koraku: pekarnice, restorani brze hrane, slastičarnice i slično. Sve to mami na dodatan i često nepotreban unos kalorija. Osim toga, živimo u doba automobila, dizala, pokretnih stepenica, djeca sve više vremena provode ispred televizora i računala umjesto da se

igraju na otvorenom i sve su manje fizički aktivna. Ne treba zanemariti ni obiteljsko nasljeđe te bolesti poremećaja metabolizma.

Temeljem toga, svi ispitanici su pozitivnog stava oko provođenja kinezioloških aktivnosti s djecom što znači njih 97,4 posto se apsolutno slaže, dok se njih 2,6 slaže (Graf 11.).

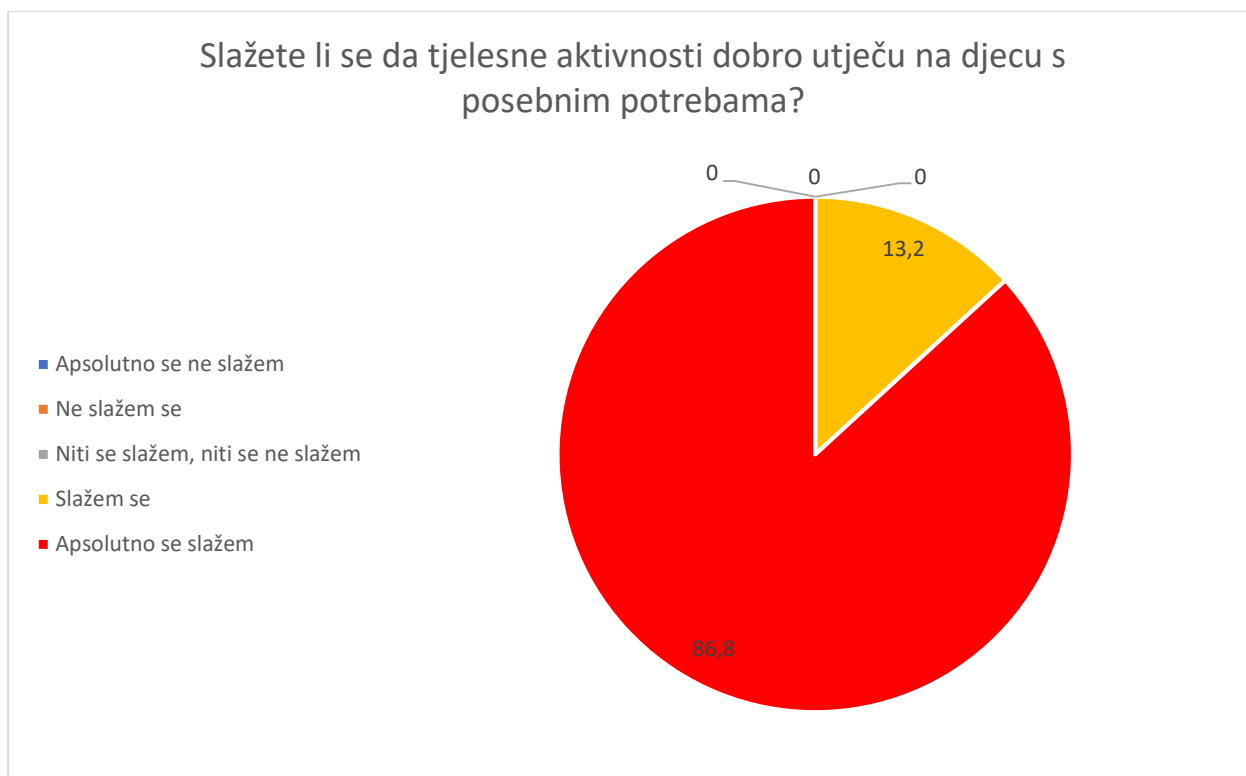
Graf 12. Učestalost tjelesnih aktivnosti s djecom

Djeca već od ranije dobi započinju sa spontanim i tematskim načinom vježbanja, dok se ostalo tjelesno vježbanje provodi s djecom vrtićke dobi (Neljak, 2009).

Tjelesna aktivnost sastavni je dio života. Tjelesnu aktivnost provodimo kroz svakodnevicu kada šecemo, okopavamo vrt, pospremamo kuću ili izvodimo psa u šetnju. Tjelesna aktivnosti uvijek mora biti prilagođena dobi, fiziološkom stanju organizma, zdravstvenom stanju i vlastitim sklonostima.

Redovita tjelesna aktivnost pomaže unaprijediti sveukupno zdravlje i tjelesnu kondiciju i smanjiti rizike za razvoj brojnih bolesti.

Većina odgajatelja vrlo često provode aktivnosti s djecom te također smatraju da ih vrlo često i treba provoditi, točnije 84,2 posto. Nadalje, njih 15,8 smatra da ih treba provoditi često. Niti jedan odgajatelj ne smatra da ih treba provoditi ponekad pa čak i nikada (Graf 12.).

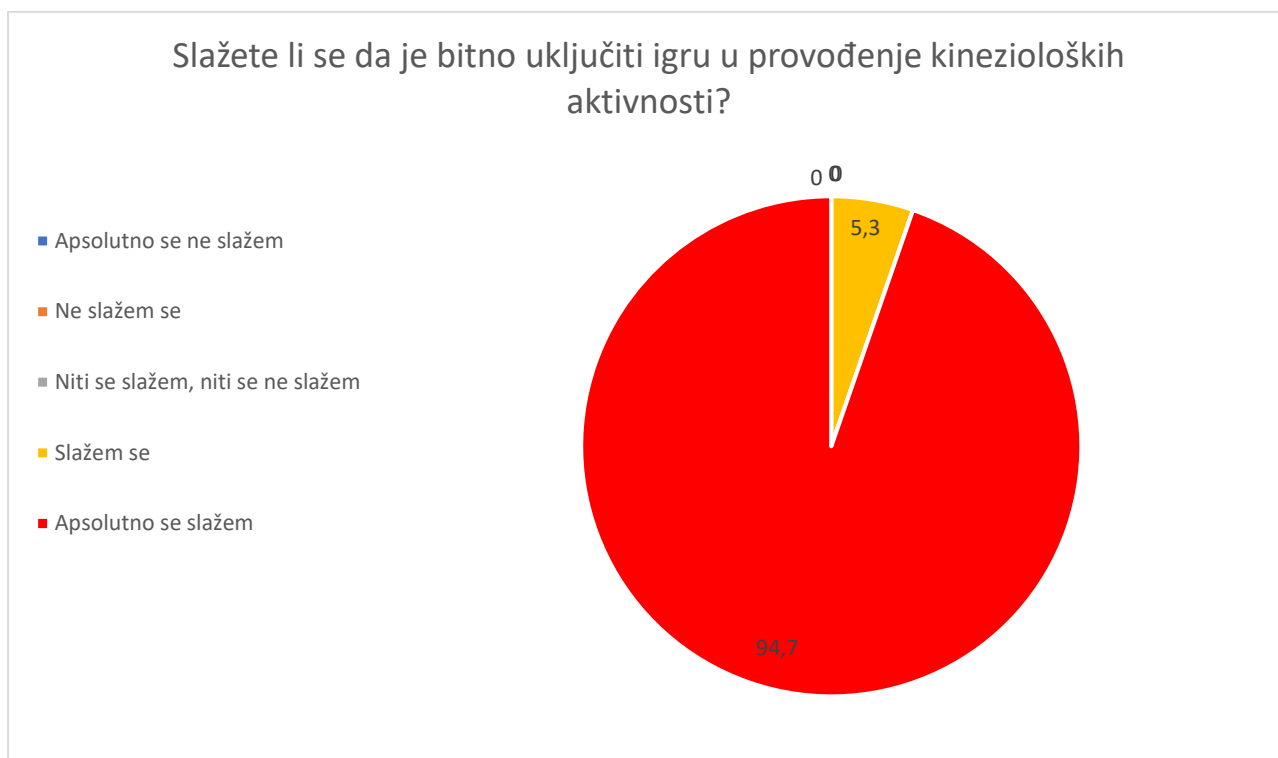

Graf 13. utjecaj tjelesnih aktivnosti na djecu s posebnim potrebama

Provođenje tjelesnih aktivnosti povezane su s očuvanjem zdravlja te prevencijom kroničnih bolesti. Naime, veliki dio djece ne dostiže navedene preporuke.

Nadalje, zbog poteškoća koje dijete ima i različitih prepreka, ono je ograničeno u obavljanju tjelesnih aktivnosti te mu se treba posvetiti na drugačiji način. Također, djeca s posebnim potrebama pripadaju rizičnoj skupini za razvoj pretilosti zbog nemogućnosti kretanja.

Visokih 86,8 posto ispitanika se apsolutno slaže da tjelesne aktivnosti pozitivno utječu na djecu s posebnim potrebama, dok se njih 13,2 posto slaže. 0 posto se niti ne slaže niti se slaže. Također, 0 posto ispitanika se ne slaže kao ni apsolutno ne slaže (Graf 13.).

Graf 14. Igra kao kineziološka aktivnost

Igra je najznačajniji oblik dječje aktivnosti, spontana je i dobrovoljna, a njen značaj leži u fizičkom, spoznajnom i socijalno-emocionalnom razvoju djeteta. U igri se izražavaju radoznalost, osjetljivost, fizička aktivnost i potreba za suradnjom i zajedništvom među sudionicima.

Dijete se kroz igru afirmira, vlastitom aktivnošću stječe nove spoznaje o sebi i ljudima općenito, prerađujući, predstavljajući ili zamišljanjem svog iskustva.

Doprinos igre leži i u tome što ona ispunjava privatne funkcije igrača, odnosno oslobađa od napetosti, olakšava frustracijske situacije, rješava konflikte i zadovoljava dječje želje i potrebu da se osjeća odraslim.

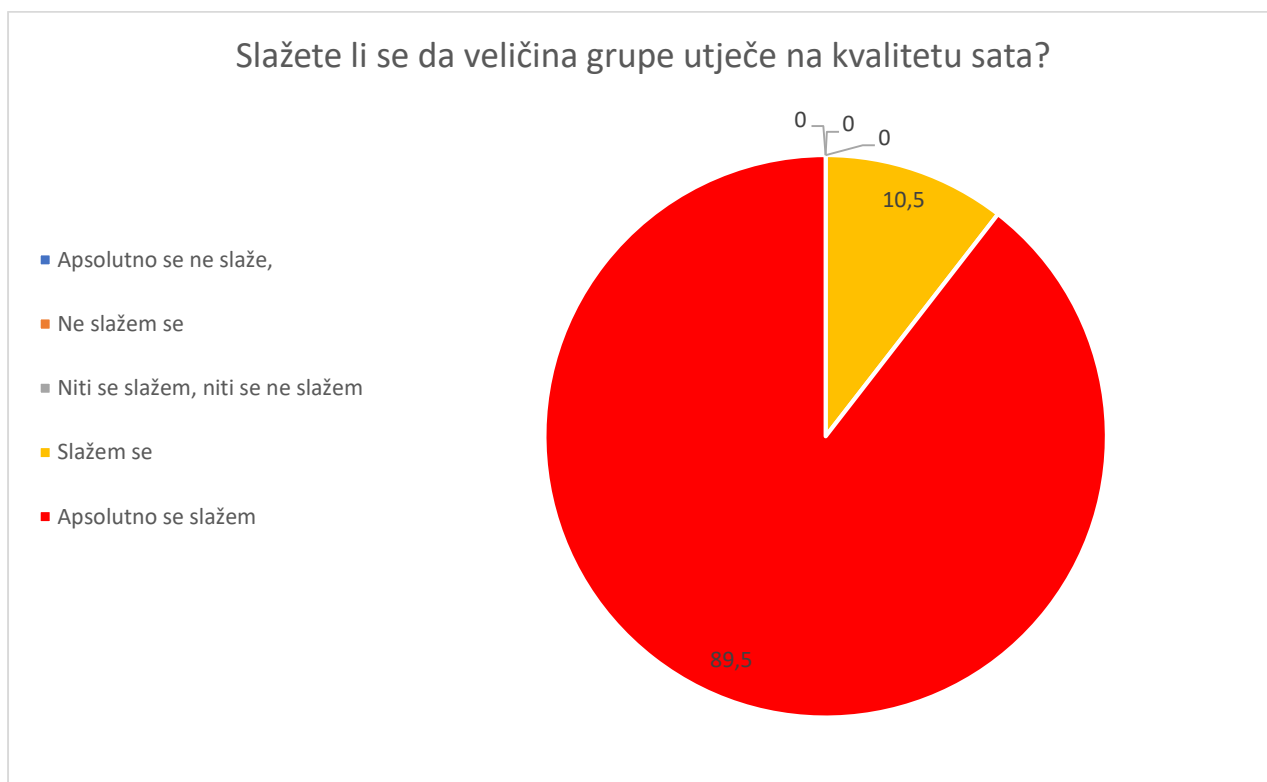
94,7 posto ispitanika se apsolutno slaže da je bitno i dobro uključiti igru u kineziološke aktivnosti s djecom, a 5,3 posto se slaže. 0 posto ispitanika se niti slaže niti ne slaže, ne slaže i apsolutno ne slaže (Graf 14.).

Graf 15. Učestalost igre kao tjelesna aktivnost

Igra je slobodna i spontana aktivnost djeteta. Igra ne obuhvaća dostizanje nekog specifičnog cilja jer je sam proces igre važniji od rezultata. Također, tijek igre i njezin ishod su uvijek neizvjesni.

Na temelju grafa 15. vidljivo je da 89,5 ispitanika vrlo često uključuju igru u provođenje tjelesnih aktivnosti što je izrazito bitno za djecu. 10,5 posto često uključuje, a 0 posto ispitanika ponekad i nikada. Zaključujemo da sve odgajateljice uključuju igru u provođenje tjelesnih aktivnosti.

Graf 16. Utjecaj veličine grupe na kvalitetu sata

Današnje grupe djece u dječjim vrtićima su veće nego prije te u svakoj grupi ima previše djece za jednog odgajatelja. Naravno, odgajateljima je lakše kada je manje djece te s njima provode kineziološke aktivnosti jer se više mogu posvetiti svakom djetetu te će bolje uvidjeti pogreške djeteta ako ih radi.

Temeljem toga izgleda i graf 16. Najveći postotak ispitanika to jest velikih 89,5 posto se apsolutno slaže da veličina grupe djece u dječjem vrtiću izrazito utječe na kvalitetu sata, te smatraju da bi im bilo puno lakše kada bi imali manju grupu djece. Nadalje, 10,5 posto ispitanika se slaže. Bitno je za naglasiti da su svi ispitanici pozitivnog stava te nitko se niti ne slaže niti slaže, također ne slaže te apsolutno ne slaže što iznosi 0 posto ispitanika.

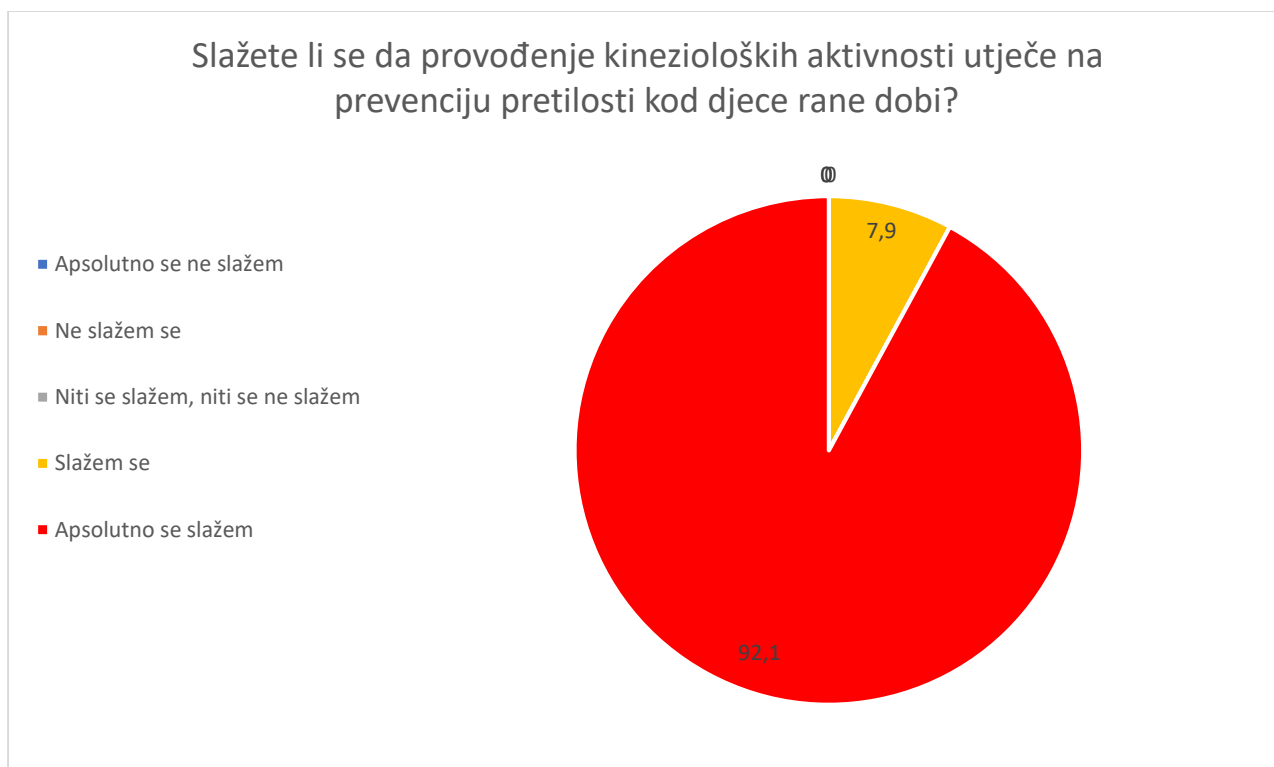

Graf 17. Utjecaj kinezioloških aktivnosti na zdravlje djece

Raznovidno tjelesno vježbanje je važno za dječji tjelesni razvoj te donosi mnoge dobrobiti vezane uz zdravlje. Tjelesna aktivnost smatra se važnim čimbenikom u primarnoj i sekundarnoj prevenciji niza kroničnih, metaboličkih bolesti srca i krvnih žila, njihovu liječenje i rehabilitaciji kardiovaskularnih bolesnika (Mišigoj – Duraković i sur., 2018).

Važnost utjecaja tjelesnog vježbanja na zdravlje potvrdio je i najveći broj ispitanika, čak 92,1 posto. 7,9 posto ispitanika se slaže te smatraju da provođenje kinezioloških aktivnosti utječu na zdravlje djece. Rezultati su potvrdili pozitivne stavove odgajatelja prema tjelesnom vježbanju djece (Graf 17.).

Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) procjenjuje da se pet do deset posto smrtnosti u razvijenim zemljama svijeta može pripisati tjelesnoj neaktivnosti (Mišigoj – Duraković i sur., 2018).

Graf 18. Utjecaj kinezioloških aktivnosti na prevenciju pretilosti kod djece rane dobi

Kako djeca u zadnje vrijeme puno više vremena provode na ekranu, a sve manje vani igrajući se sa svojim vršnjacima, nije iznenađujuće da je pretilost kod djece u porastu. Loša prehrana i smanjena aktivnost su razlog zašto sve više djece ima problem s viškom kilograma. Djeca bi trebala biti aktivna barem jedan sat na dan (poželjno i više), a to uključuje skakanje, trčanje i penjanje.

Krivi su roditelji jer oni su ti koji dopuštaju djeci da igraju igrice više nego što bi trebalo. Također, roditelji imaju stalne izgovore da nemaju dovoljno slobodnog vremena, a kada ga imaju, tada nemaju volje ići van s djecom u prirodu.

Na temelju anonimne ankete koji su ispunili odgajatelji, 92,1 posto se apsolutno slaže da provođenje kinezioloških aktivnosti utječe na prevenciju pretilosti kod djece. 7,9 posto se slaže dok nema niti jednog ispitanika koji je negativnog mišljenja (Graf 18.).

Graf 19. Utjecaj kinezioloških aktivnosti na samopouzdanje kod djece

Stavovi odgajatelja pokazuju potvrdna stajališta o pozitivnom utjecaju tjelesnih aktivnosti na samopouzdanje djece, a ono iznosi 86,5 posto ispitanika. Nadalje, 10,8 posto se slaže, a samo 2,7 posto se niti ne slaže niti se slaže (Graf 19.).

Graf 20. Utjecaj kinezioloških aktivnosti na zanimanje za sport

Prema teoriji izbora psihologa Williama Glassera, može se reci da sportske aktivnosti mogu koristiti u zadovoljavanju djetetovih osnovnih potreba za moći, slobodom, pripadanjem i zabavom (Sindik, 2008).

Ukoliko se kontinuirano s djecom provode tjelesne aktivnosti, ukoliko odgajatelji to rade na djeci zabavan i zanimljiv način, svakako mogu potaknuti dijete na zanimanje za sport.

Graf 20. pokazuje pozitivne stavove odgajatelja te svi smatraju da satovi kineziološke kulture potiču djecu na zanimanje za sport, od kojih se 83,8 posto ispitanika apsolutno slaže, a 16,2 posto se slaže.

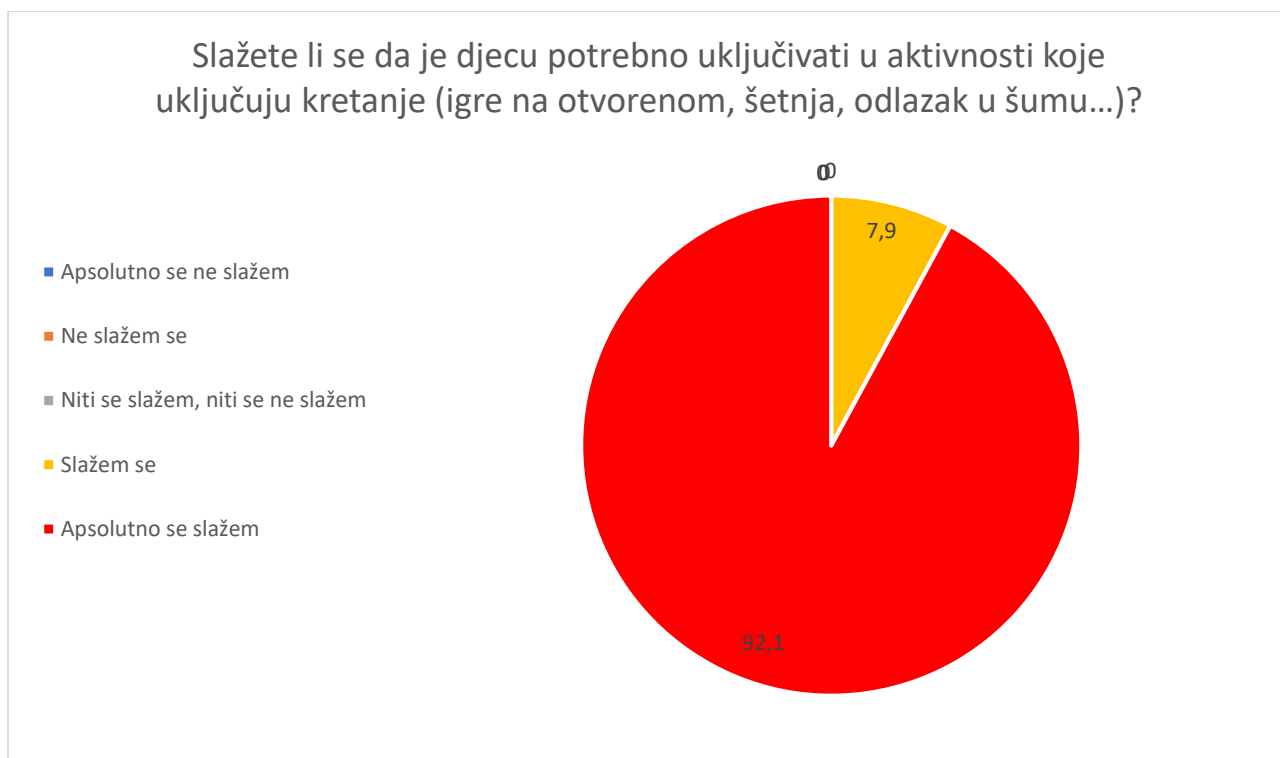

Graf 21. igra na otvorenom kao dovoljna zamjena za sat tjelesnog odgoja

Svako dijete je istraživač. Djetetova mašta je izrazito velika. Djeca vani na otvorenom uživaju i istražuju prirodu oko sebe. Također, zelene površine pomažu u promicanju zdravlja te boravkom djece na zelenim površinama, ona su u neposrednom kontaktu s biljka bez obzira kojom aktivnosti se bave. Danas je sve više modernih stambenih naselja te sve manje zelenih površina. Ljudi i djeca imaju potrebu za boravkom u prirodi te za bijegom od stresa pa iz tog razloga odlaze u prirodu te posjećuju parkove.

Nadalje, djeci je od iznimne važnosti igra na otvorenom i to u parkovima ili na dječjem igralištu pri čemu su trava i drveće važni elementi prostora. Kako djeca odrastaju, smanjuje im se želja za boravkom u prirodi, a povećava za boravljenjem u zatvorenom prostoru gledajući televiziju, kompjuter ili igrajući igrice.

31,6 posto ispitanika se apsolutno slaže kako je igra na otvorenom dovoljna zamjena za sat tjelesnog odgoja, dok se njih 36,8 slaže s tom činjenicom. Zatim, 21,1 posto odgajateljica nema mišljenje, a njih 5,3 posto se ne slaže te također apsolutno ne slaže (Graf 21.).

Graf 22. Uključivanje djece u aktivnosti koje uključuju kretanje

Današnja djeca većinu svog slobodnog vremena provode kod kuće igrajući igrice ili gledajući televiziju.

Roditelji svoju djecu trebaju motivirati na vježbanje i kretanje kod kuće za vrijeme slobodnog vremena. Nadalje, trebaju svoju djecu uključivati u sportove odnosno potaknuti ih na treniranje nekog sporta.

92,1 posto odgajatelja se apsolutno slaže da je djecu potrebno uključivati u aktivnosti koje uključuju kretanje. 7,9 posto odgajateljica se slaže, a negativnog stava nema (Graf 22.).

Osim što mnogobrojni sati provedeni pred računalom ili televizijom ne djeluju poticajno na razvoj djece, ujedno pospješuju njihovu bezvoljnost i pasivnost (Manestar, 2002.)

Rezultati istraživanja koje je napravljeno za diplomirane odgajatelje potvrđuju hipoteze koje su postavljene H1 i H2 te dokazuju kako se odgajatelji slažu da tjelesne aktivnosti utječu na zdravlje i razvoj djece te da ih potiču na isto.

6. RASPRAVA

Glavni cilj ovog istraživanja bio je utvrditi utječe li provedba tjelesnih aktivnosti na zdravlje djece te koliko često. Uspoređivanje podataka je pokazalo kako tjelesne aktivnosti utječu na zdravlje i razvoj kod djece u ranoj dobi. Beričić i Đonlić (2009) kažu kako tjelesna aktivnost ima nezamjenjivu vrijednost jer je to najbolji način za održavanje zdravlja.

Nadalje, prema analizi koju je provela Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) čak šezdeset posto ljudi u svijetu nije dovoljno tjelesno aktivno te se to smatra kao veliki problem današnjice. Tjelesno vježbanje i tjelesne aktivnosti reklamiraju te pomažu u primjeni zdravoga života te također nepušačkog stila života.

Zatim, odgajatelji smatraju kako tjelesne aktivnosti s djecom treba provoditi često do vrlo često jer imaju pozitivan utjecaj na djetetov rast i razvoj. Iako, Badrić i Prskalo (2010) u svojem radu Participiranje tjelesne aktivnosti u slobodnom vremenu djece i mladih istraživali su koliko slobodno vremena imaju djeca i mladi. Nadalje, istraživali su kako te na koji način djeca i mladi provode svoje slobodno vrijeme te bave li se uopće tjelesnim aktivnostima. Također, zanimalo ih je postoji li ikakva razlika u bavljenju tjelesnim aktivnostima između dječaka i djevojčica.

Autori su zaključili kako djeca i mladi svoje slobodno vrijeme najčešće provode gledajući televiziju, igrajući igrice, slušajući muziku i bavljenjem sportom. Zaključuje se da se djeca ipak provode tjelesne aktivnosti.

Odgajatelji su se složili kako se djeca trebaju baviti određenim sportom ili provoditi tjelesne aktivnosti s roditeljima. U ovom slučaju, autori nailaze na problem zato što je većina roditelja preokupirana svojim poslom ili svojim obrazovanjem te nemaju motivacije ni volje za ići s djecom u park, u šumu šetati i slično. Roditelje treba podsjetiti na prednosti tjelesnih aktivnosti te ih se možda tako uspije motivirati pa se odluče kretati zajedno sa svojom djecom.

7. ZAKLJUČAK

Cilj ovog rada bio je utvrditi opremljenost dječjih vrtića, utjecaj tjelesnih aktivnosti na zdravlje djece te koliko je zapravo provođenje kinezioloških aktivnosti korisno za djecu u ranoj dobi. Pomoću „Google obrasca“ kreirana je anonimni anketni upitnik kako bi ispitali stavove odgajatelja koja im je poslana preko e-mail pošte. U anketi je sudjelovalo 38 diplomirani odgajateljica iz Zagreba. Opće je poznati da ovu struku većinom biraju žene, tako da niti jedan muškarac to jest odgajatelj nije ispunio ovu anonimnu anketu što je vidljivo u grafu 1. Ispitanici su imali pitanja te na temelju Likertove skale ovisno o njihovim stavovima odgovarali na pitanja. Imali su ponuđene odgovore:

1. Apsolutno se ne slažem
2. Ne slažem se
3. Niti se slažem, niti se ne slažem
4. Slažem se
5. Apsolutno se slažem

Međutim, na neka pitanja im je bila ponuđena skala od jedan do četiri:

1. Nikada
2. Ponekad
3. Često
4. Vrlo često

Rezultati istraživanja pokazuju veći broj pozitivnih slaganja nego negativnih. Najveći broj pozitivnih stajališta je vidljiv u većini odgovora koji glase apsolutno se slažem i slažem se. Odgajatelji su svjesni pozitivnog utjecaja provođenja kinezioloških aktivnosti s djecom. Na samom početku utječe na zdravlje i razvoj djece te smatraju kako igru treba uključiti u provođenje tjelesnih aktivnosti.

Rezultati su pokazali kako većina dječjih vrtića u Zagrebu nije dobro opremljena spravama i rekvizitima što odgajateljima dodatno otežava njih posao. Također, velika većina odgajatelja se apsolutno slaže kako je provedba kinezioloških aktivnosti s djecom u ranoj dobi dobra te od izuzetne važnosti, što je bio i cilj ovoga rada. Nadalje, pozitivna činjenica jest da veliki broj odgajateljica koje su ispunile ovu anketu, idu često do vrlo često van u prirodu s djecom što smatram da je izuzetno dobro i korisno za djecu i njihov razvoj.

Nadalje, u raznim istraživanjima je dokazano da veliku ulogu imaju roditelji djece koji su prezaposleni i preopterećeni svojim poslom i obrazovanjem te samim time zapostavljaju svoju djecu i njihove potrebe za igrom na otvorenom prostoru. Roditeljima danas je najlakše svojoj djeci dati svoj mobitel, tablet i da igraju igrice. Iz grafa 21. je vidljivo da se svi odgajatelji slažu kako se djeca trebaju kretati te kako bi roditelji sa svojom djecom trebali ići u šetnje, šetnje šumom i slično. Također, utvrđeno je kako priroda i zelene površine pozitivno utječu i na djecu, ali i na odrasle.

Mišljenje je da igru treba uvijek uključivati u provođenje kinezioloških aktivnosti. Djeca su već u ranoj dobi vezana za modernu tehnologiju zbog koje najčešće ostaju u zatvorenom i propuštaju sve prilike da iskoriste sunčane i tople dane. Osim što je provođenje vremena vani iznimno zabavno ono je ujedno i vrlo korisno za vaše dijete.

Kroz igranje u grupama djeca razvijaju komunikacijske vještine i socijaliziraju se te stvaraju prva prijateljstva. Također, djeca kroz ovakav način igre „treniraju mozak” – lakše se koncentriraju i uče na zabavan način. Boravak u prirodi, čak i za vrijeme kiše i umjerenog vjetrova, očvrstnut će djetetov imunitet i povećati otpornost na prehlade i viroze koje su u ranoj dobi vrlo česte. Dopustite im da dožive sve ljepote prirode.

Činjenica je da današnje generacije provode puno previše vremena u unutrašnjosti nego prijašnje zbog različitih razloga, a to su:

- igre na računalima, tabletu i mobitelu
- nedostatak dvorišta za igru
- udaljenost od najbližih igrališta i parkova

Djeca samim time postaju nervoznija, imaju previše energije, ne istražuju svijet, ne socijaliziraju se dovoljno, ne razvijaju nove vještine i još puno toga.

Da bi izbjegli puno tih problema, djeci treba omogućiti igru u prirodi kad god je to moguće jer će im to pomoći u razvoju bitnih vještina koje će ih pratiti kroz život, a to su:

- istraživanje okoline
- razvoj mišića i koordinacije
- rast samopouzdanja kroz razvijanje novih vještina (npr. kad nauče voziti bicikl ili role)

Trčanje, skakanje, vješanje, igre s loptom i još mnoge druge aktivnosti će upravo vašoj djeci to olakšati.

Smatra se da bi odgajatelji roditeljima trebali ukazati na njihove pogreške te također ukazati da je kretanje, tjelesno vježbanje i bavljenje sportom od velike važnosti te da jako dobro utječe na djecu, ali i na njih same.

8. LITERATURA

1. Badrić, M. i Prskalo, I. (2011). Patricipiranje tjelesne aktivnosti u slobodnom vremenu djece i mladih. Vol. 152. No. 3 – 4. <https://hrcak.srce.hr/82788>
2. Baureis, H. i Wagenmann, C. (2015). *Djeca bolje uče uz kineziologiju*, Split: Harfa
3. Berčić, B., Đonlić, V. (2009). Tjelesno vježbanje u suvremenim uvjetima života. Vol. 29. No 3. <https://hrcak.srce.hr/46135>
4. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Mrgan, J. (2003). *Kineziološki modeli u školi*. Sisak: Aura.
6. Neljak, B. (2009). *Kineziološka metodika u predškolskom odgoju*. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
7. Pejčić, A. (2005). *Kineziološke aktivnosti za djecu predškolske i rane školske dobi*. Rijeka: Visoka Učiteljska škola u Rijeci Sveučilišta u Rijeci.
8. Prskalo, I. (2004). *Osnove kineziologije/Udžbenik za studente učiteljskih škola*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.
9. Prskalo, I. i Sporiš, G. (2016). *Kineziologija*. Zagreb: Školska knjiga.
10. Sindik, J. (2008). *Sport za svako dijete*. Buševac: Ostvarenje

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Ja, Roberta Drinovac, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada pod naslovom „Stavovi odgajatelja prema kineziološkim aktivnostima djece u ranoj dobi“. Izjavljujem da sam ovaj diplomski rad izradila potpuno samostalno uz korištenu literaturu i uz pomoć mentora.

Potpis: _____

Roberta Drinovac